

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

kunta

Vastaajatahon virallinen nimi

Nivalan kaupunki

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Liisa Hankonen

liisa.hankonen@nivala.fi

p.040 3447 201

Kalliontie 15

85500 Nivala

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Nivalan kaupunginhallitus 22.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Esitys vähentäisi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuussa olevat tahot 21:een. Maakunnan kokoisella järjestäjällä olisi paremmat edellytykset järjestää palvelut siten, että väestön terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat ja palvelujen yhdenvertainen saatavuus voidaan turvata pirstaleista

järjestelmää paremmin. Alueellisesti erilaisten palvelutarpeiden huomiointi on turvattava myös maakuntien sisällä.

Sote-maakunnalla täytyy olla päätösvalta ja riittävät resurssit toteuttaa alueelliset erityispiirteet huomioonottavat, tarkoituksenmukaiset, asiakaslähtöiset ja helposti saavutettavissa olevat palvelut monituottajamallilla.

Kuntien ja sote-maakunnan välistä yhteistyötä täytyy selkeyttää hyvinvoinnin edistämässä. Hyvinvoinnin edistämisen palvelujen ja ennaltaehkäisevien palvelujen järjestäminen, työnjako ja rahoitus tulee määritellä erityisesti lähellä olevien palvelujen osalta.

Yhdenvertaisen saatavuuden varmistaminen uuden järjestelmän luomis- ja käynnistämävaiheessa täytyy taata riittävällä muutosvaiheen erillirahoituksella kunnille ja sote-maakunnalle.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Kansallisella tasolla pelastustoimen uudistuksen tavoitteet ovat kannatettavia. Pelastuslaitosten toimintaympäristöjen erilaisuudesta ja mm. taloudellisista resursseista johtuen pelastustoimen järjestämisessä on nykyisellään alueellisia eroja sekä toiminnallisesti että tuottavuuden näkökulmasta. Toteutuessaan uudistukseen liittyvät ohjausmekanismit mahdollistavat pelastustoimen kehittämisen yhdenmukaisempaan ja kansallisella tasolla todennäköisesti myös tuottavampaan suuntaan. Uudistus myös mahdollistaa nykyistä paremmin valtakunnallisen ja alueellisen yhteistyön pelastustoiminnan eri osa-alueilla sekä luo edellytyksiä kehittää kansallisella tasolla yhteisiä tietojohdamisen malleja ja siihen liittyviä tietojärjestelmiä.

Suunnitellun uudistuksen tavoitteita olisi mahdollista saavuttaa myös nykyisellä pelastustoimen järjestämismallilla vapaaehtoisen yhteistyön ja valtion sekä sisäministeriön aktiivisemmän osallistumisen sekä sisäministeriöstä puuttuneen, mutta kaivatun aidon yhteistyön kautta.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vahva valtionohjaus ja rahoitusmalli kaventavat sote-maakunnan todellista itsehallintoa.

Palveluiden järjestämisessä on vahva valtion ohjaus. Sote-maakuntaa ohjaa ja rahoittaa ministeriöt. Sote-maakunnalle jää siten vähän itsenäistä päätäntävaltaa.

Esitys antaa puitteet ja keinot demokratian toteutumiselle ja osallistumiselle sotemaakunnan toimintaan lähtökohdiltaan nykyisen kuntalain mukaisesti (vaalit, aloiteoikeus, neuvostot, erilliset osallistumis- ja vaikuttamisfoorumit, sote-maakunnan kansanäänestys). Sote-maakunnan ylimmän päätöksentekoaikavälisen, sote- maakuntavaltuuston, valinta suorilla vaaleilla vahvistaa hallinnon kansanvaltaisia piirteitä. Äänioikeuden lisäksi asukkailla olisi äänestysoikeus sote-maakunnan kansanäänestyksissä. Lisäksi asukkailla ja palvelujen käyttäjillä olisi oikeus osallistua ja vaikuttaa sote-maakunnan toimintaan tekemällä aloitteita, järjestää keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, asukasraateja sekä osallistua palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen. Maakuntahallituksen tulee

lisäksi asettaa sote- maakunnan vaikuttamistoimielimet. Maakunnan tulee myös turvata eri väestö- ja sidosryhmien tiedonsaanti sen toiminnasta.

Edellä mainittujen vaatimusten ja asioiden toteutuessa demokratia toteutuu riittävällä tavalla.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä pääosin

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä pääosin

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei pääosin

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

§6:Epäselväksi jää, mitä tarkoitetaan 6 §:n vähäriskisellä liiketoiminnalla suhteessa esityksen 15. luvun säädöksiin koskien toimintaa kilpailutilanteissa markkinoilla.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Laajan Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella tulee olla riittävät resurssit mm. digitaalisten alustojen järjestämiseen ja kasvokkain kohtaamisiin asukkaiden yhdenvertaisen mahdollisuuksien takaamiseksi erilaisiin osallistumis- ja vaikuttamisfoorumeihin ja neuvostoihin.

Sote-maakuntien rahoitus tulisi perustua ensisijaisesti palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Pelkkä asukaslukua painottava rahoitusmalli on korkean sairastavuuden maakunnassa katastrofaalinen ja merkitsisi sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamisen heikkenemistä.

Laskennalliseen tarpeeseen perustuvaa rahoitusmallia voisi kehittää maakuntien erityispiirteet huomioon ottavien kannustavien tekijöiden suuntaan.

Tarvetekijöihin perustuva laskennallinen rahoitusmalli edellyttää luotettavaa ja ajantasaista tietopohjaa valituista indikaattoreista ja niiden muutostarpeista. Tämä edellyttää panostamista kansallisiin ja maakunnallisten seuranta järjestelmien kehittämiseen. Kriteerit tulisi tarkistaa 1-2 vuoden välein. Esityksessä tarkistus tehdään enintään neljän vuoden välein, mitä pidämme liian pitkänä tarkistusvälinä.

Lakiesityksessä sotemaakuntien rahoituksen riittävyyden riski on todellinen, sillä rahoitusmallissa palvelutarpeen kasvusta huomioidaan vain 80 %. Vain perustelutekstissä tulee esille ehdotus siitä, että toimeenpanovuonna ja sitä seuraavana vuonna huomioidaan 100 %. Tämä pitää ottaa mukaan päätökseen.

Valtion ohjaus investointeihin on todella vahva. Tarvitaan tarkempaa määrittelyä siitä, miten turvataan tarpeeseen perustuva päätöksenteko ja rahoituksen riittävyys niissä maakunnissa, joissa on tiedossa mittavia kiinteistöinvestointeja. Myös tässä haasteeksi tulee malli rahoituksen takautuvasta oikaisusta koko maan tasolla.

Heikentynyt kuntatalous ja koronapandemian vaikutukset uudistuksiin tulisi huomioida lakiluonnoksessa siirto- ja tasausmekanismien pohjana olevissa tiedoissa. Koronapandemian vaikutus tulee erottaa sekä tulo- että menopuolelta. Uudistuksella ei saa olla vaikutusta jäljelle jäävän kunnan talouden tasapainoon.

Sote-maakunta on nimenä hyvin ongelmallinen ja hämmentävä kansalaisten näkökulmasta. Miten hahmotetaan aidosti sote-maakunta ja sen tehtävät sekä kuntayhtymäpohjainen maakunta ja sen tehtävät.

Tässä vaiheessa, kun 'sote-maakunnalle' on tulossa vain sote- sekä palo- ja pelastustehtävät, pitäisi ehdottomasti selkeyttää nimitystä ja puhua esim. sote-alueesta.

Esityksen mukaan tulee laatia sote-maakuntastrategia (41 §) ja palvelustrategia (11 §). Nämä pykälät vaativat yhdistämistä ja yhteensovittamista. Sote-maakunnan toimiala on selkeä, jonka vuoksi yhden eri osa-alueet ja palvelut huomioivan strategian laatiminen olisi perusteltua.

Sote-maakunnan ja kuntien neuvottelu (14 §): Sote-maakuntaan siirtyvän pelastustoimen strategiaan tavoitteisiin kuuluisivat tavoitteet turvallisuuden edistämiseksi ja sote-maakuntien ja kuntien ja muiden toimijoiden väliselle yhteistyölle pelastustoimessa. Sote-maakuntien ja kuntien yhteistyötä tarvitaan mm. kuntien valmiussuunnittelun tukemisessa sekä kuntien vastuulla olevan toiminnan tilannekuvan tuottamisessa. Sotemaakunta-kunta yhteistyön lisäarvoa tulee nostaa esille samoin kuin pelastuslaitosten tuottamaa tukea kuntien varautumistyölle.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalouden yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

kyllä pääosin

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei pääosin

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä pääosin

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

kyllä

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

§9 ja §10:Lakiesitys sisältää tavoitteen sote-palvelujen kokoamisesta suurempiin kokonaisuuksiin (9 §) ja asiakkaiden sote-palvelujen yhteensovittamiseksi (10 §). Tavoitteet ovat oikeansuuntaisia ja kannatettavia. Yhdenvertaisuuden kannalta oleellista on kuitenkin sote-maakunnan mahdollisuus järjestää ja rahoittaa palveluja sekä ylläpitää tarvittavaa osaamista ja turvata henkilöstön riittävyys kaikissa tehtävissä koko maakunnan alueella.

Erillislait sekä asiakas- ja potilaslaki vaikuttavat myös merkittävästi yhdenvertaiseen saatavuuteen.

§6, §27, §7:Kunnan tehtävänä on kuntalain mukaan edistää asukkaittensa hyvinvointia. Esityksessä (6 §) säädetään kuntien ensisijaisesta vastuusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.

Esityksissä on veloitettu kunnat ja sote-maakunnat keskinäiseen yhteistyöhön.

Hyvinvointikertomusten ja suunnitelmien tietosisällöistä voidaan määrätä asetuksella (27 §). Sote-maakuntaa (7 §) veloitetaan mm. arvioimaan ennakkoon ja ottamaan huomioon omien toimien vaikutukset eri väestöryhmien hyvinvointiin ja terveyteen. Sote-maakunnan on toimittava yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä. Sote-maakunnan tehtäviin kuuluisi järjestöjen toimintaedellytysten edistäminen.

Säädökset sinänsä mahdollistavat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen. Kuitenkin tehtävien eriyttäminen kahdelle eri toimijalle edellyttää yhteistyön ja -tapojen luomista säädösten tarkemmin.

Hyteen osoitettu erillisrahoitus ei ole riittävä. Hyte-rahoituksen pitää tulla voimaan samanaikaisesti uudistuksen voimaantulon ja toteutuksen kanssa.

§8:Lähtökohdilta kuntalain nykyisiä säädöksiä vastavan ehdotuksen mukaan sote-maakunta voi tuottaa järjestämismääräysten kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden maakuntien kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Palvelusetelystä on säädetty erikseen eli ne ovat edelleen mahdollisia toteuttamistapoja tulevissa maakunnissa.

Esityksen perusteluissa on sekavasti ja osin ristiriitaisesti kuvattu, mitä tarkoitetaan riittävällä omalla tuotannolla. Yhtäältä katsotaan, että ”oman palvelutuotannon tulisi muodostaa toiminnan ytimen siten, että eri toiminnoissa tarvittava oman henkilöstön palvelutuotantoon liittyvä osaaminen sekä toiminnan vakaus olisi turvattu eikä palvelutuotanto vaarantuisi häiriötilanteissa. Toisaalta taas todetaan, että maakunnalla on mahdollisuus päättää tarkoituksenmukaista tuotantotavoista järjestämismääräyksiin puitteissa (vrt. maakuntalain 7 § ja järjestämislain 12 §). Edelleen epäselväksi jää esim. mitä tarkoitetaan käsitteillä ”laaja alueellinen tai toiminnallinen kokonaisuus”, joiden ulkoistaminen olisi perustelujen mukaan kiellettyä.

Monituottajamallilla on voitu lisätä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottavuutta ja hillitä kustannusten kasvua. Tämän vuoksi yksityisen palvelutuotannon rajaaminen ei ole perusteltua huomioiden myös järjestämismääräyksiin toteutuminen ja tuleva rahoitusmalli.

§12:Lähtökohtaisesti sote-maakunnan järjestäjänä tulee voida määritellä vapaasti palvelujen, alueelliset erityispiirteet huomioiva, tarkoituksenmukaisin ja asiakaslähtöisin tuotanto- ja toimintatapa myös muita palvelutuottajia hyödyntäen. Myös vuokratyövoiman käyttö tulisi sallia myös kokonaispalveluna, jotta tarvittava erityisosaaminen voidaan palveluissa turvata.

Tulkinnanvaraisuutta ja epäselvyyttä aiheuttavat etenkin säädöksen perustelutekstit, jotka ovat osin ristiriitaisia. Täsmentämistä vaatii mm. käsite ”sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäväala”, josta esimerkkinä mainitaan perusterveydenhuolto ja sosiaalihuolto. Onko muiden tehtävälajien palveluhankinnat sallittuja huomioiden em. järjestämismääräyksiin toteutuminen lakisääteisten ja yhdenvertaisten palvelujen järjestämiseksi sekä tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi? Kunnat hankkivat esim. tehostettua palveluasumista, kehitysvammaisten palveluja sekä lastensuojelun palveluja laajasti yksityisiltä palvelun tuottajilta.

Pykälätekstissä sote-maakunnan on huolehdittava ”kaikissa tilanteissa” järjestämismääräyksiensä toteutumisesta hankittavissa palveluissa. Mitä tarkoitetaan käsitteellä ”kaikissa tilanteissa”? Edellyttääkö varautumista esim. henkilöstön osalta?

Muutoinkin pykälän perustelut ovat ristiriitaisia. Ne tulee selkeyttää.

Vuokratyövoiman käyttöä koskevaa kirjausta tulee laajentaa siten, että se sallitaan myös kokonaispalveluna, jotta tarvittava erityisosaaminen voidaan palveluissa turvata.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ehdotettu vahva valtionohjaus on ristiriidassa sote-maakuntien järjestämistä toteuttamisessa. Sote-maakunnan valtuustolla tulee olla tosiasiallinen ja autonominen päätöksentekooikeus esim. palvelustrategiassaan tehdä valintoja oman palvelutuotannon, ostopalvelujen, palvelusetelien ja vuokratyövoiman käytössä (monituottajamalli). Rakennemuutoksen tulee mahdollistaa alueellisten sote-maakuntien innovatiivisten, asiakaslähtöisten ja kustannustehokkaiden ratkaisujen toteuttaminen.

Jatkossa tulee varmistaa, että yleislaki ja erityislait eivät sisällä päällekkäistä tai ristiriitaista sääntelyä, joka aiheuttaisi lainsäädännön soveltamiselle haasteita.

Sote-järjestämislain 12§ 2. mom 3. kohdan mukaan sote-maakunta ei saisi hankkia yksityiseltä palveluntuottajalta Terveystieteiden tutkimuskeskuksien 50§:ssä tarkoitettuja kiireellisen hoidon ja päivystyksen palveluja lukuun ottamatta perusterveydenhuollon päivä- ja ilta-aikaista kiireellistä vastaanottoa. Lain perustelumuistion mukaan ympärivuorokautisen päivystyksen palveluita ei siis saisi hankkia yksityiseltä palveluntuottajalta. Edelleen perustelumuistion mukaan ympärivuorokautisen päivystyksen järjestäminen edellyttää suuria investointeja, ja tehtävät ovat vahvasti sidoksissa sote-maakunnan valmiuteen ja varautumiseen liittyviin tehtäviin, minkä vuoksi ympärivuorokautista päivystystä ei ole mahdollista ulkoistaa.

Sote-järjestämislain 12§ mukaista rajoitetta voidaan pitää esitetystä muodosta epätarkoituksenmukaisen tiukkana ja ko. muodossa lain 12§ voi vaarantaa riittävän kattavan ympärivuorokautisen päivystyksen tarjoamisen mm. tulevassa Pohjois-Pohjanmaan sote-maakunnassa. Perusterveydenhuollon lääkärin resurssipulan vuoksi Oulaskankaan yhteispäivystyksessä (Terveystieteiden tutkimuskeskuksien 50§ 3. momentin mukainen yo-sairaanhoidopiiriin oikeus ylläpitää useampaa kuin yhtä ympärivuorokautisesti yhteispäivystävää yksikköä sairaaloidensa yhteydessä) yleislääketieteen erikoisala osana usean erikoisalan toimivaa yhteispäivystystä on määräämättömästi kilpailutettu ja ulkoistettu. Samoin Raahen perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys (Terveystieteiden tutkimuskeskuksien 50§ 5. mom mukainen STM:n poikkeusluvalla toimiva ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys) on ulkoistettu. Mikäli em. ympärivuorokautiset päivystykset pitäisi kyetä hoitamaan virkälääkärivoimin mahdollisesti ainoastaan sote-järjestämislain 12a§ mukaisen vuokratyövoiman tukemana, voisi resurssipula johtaa epätarkoituksenmukaiseen päivystystoiminnan alasajoon ja päivystystoimintojen keskittymiseen sekä kansalaisten yhdenvertaisuuden vaarantumiseen.

Usean erikoisalan ympärivuorokautisen yhteispäivystyksen ulkoistaminen kokonaisuudessaan ei ole tarkoituksenmukaista ja tuolloin sote-maakunnan järjestäjän kyvykyys ja kyky suoriutua valmiuteen ja varautumiseen liittyvistä tehtävistä voisi vaarantua. Sen sijaan yksittäisen erikoisalan ulkoistaminen osana yhteispäivystystä tai ympärivuorokautisen STM:n poikkeusluvalla toimivan perusterveydenhuollon päivystyksen ulkoistamisen tulisi olla mahdollista, mikäli päivystystä ei kyetä organisoimaan virkatyönä mahdollisen vuokratyövoiman tukemana. Sote-järjestämislain 12§ 2. mom 3. kohta pitäisi muuttaa kielloksi hankkia yksityiseltä palveluntuottajalta ja ulkoistaa Terveystieteiden tutkimuskeskuksien 50§ 3. ja 4. mom mukaisia ympärivuorokautisia yhteispäivystyksiä kokonaisuudessaan.

Ympäristöterveydenhuollon jääminen tämän lakiehdotuksen ulkopuolelle estää alueellemme muodostuneen vahvan yhteistoiminnan kehittymistä edelleen.

Alueemme pienehköt kunnat eivät pysty yksin järjestämään ko. palveluita, joten uusien organisaatioiden tai yhteistoiminta-alueiden muotoutuminen on väistämätöntä.

Esityksessä oppilas- ja opiskelijahuollon kuraattori- ja psykologipalvelut järjestetään osana sotemaakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja samaan tapaan kuin kouluterveydenhuolto. Nivalan kaupunki pitää esitystä peruteltuna, sillä uudistus mahdollistaneekin opiskelijahuollon palvelujen kokonaisuuden paremman toteuttamisen sekä koulukuraattorien ja psykologien entistä paremman saatavuuden. Palvelu tulee toteuttaa lähipalveluna.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä pääosin

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä pääosin

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Pelastuslakiin ehdotettavat muutokset eivät sisälly nyt lausuttavana olevaan esitykseen, mikä tekee kokonaiskuvan muodostamisen pelastustoimea koskevista muutoksista haasteelliseksi.

Pelastustoimen järjestämistä koskevat muutokset pelastuslakiin tulisi käsitellä samaan aikaan ja yhdessä muiden sote-uudistusta koskevien lakiehdotusten kanssa.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

kyllä

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

kyllä pääosin

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

kyllä

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosäätely hyväksyttävä?

ei pääosin

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

kyllä pääosin

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

17 § Henkilöstön asema: Pykälän mukaan kuntien yhteisten tukipalvelujen osalta, toimialasta riippumatta, henkilö siirtyy sote-maakunnan tai maakuntayhtymän palvelukseen, mikäli henkilön nykytehtävistä vähintään puolet kohdistuu kunnan sosiaali- tai terveystalouteen tai pelastustoimeen. Tehtävien kaavamainen 50 % raja voi johtaa ali-/ ylitilanteisiin luovuttavassa/vastaanottavassa organisaatiossa. Sote-maakuntaan siirtyvät henkilöt tulisi tarkastella tehtäväkokonaisuuksina.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Palkkojen harmonisointiin tulee kiinnittää huomiota ja turvata riittävä rahoitus ko. toimenpiteisiin.

Lausunnolla olevan lakiehdotuksen mukainen uudistus on suuri ja laadukkaalle valmistelulle on oltava aikaa. Jotta uudistus saadaan toteutettua, aikataulutuksen on oltava nopea. Tosin uudistuksen toimeenpanoon sisältyy useita riskejä eikä niiden kaikkia vaikutuksia pystytä etukäteen arvioimaan.

Epäselvyys ulkoistamissopimusten mitätöinnissä.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

kyllä pääosin

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä pääosin

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

kyllä pääosin

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1

päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Palvelutarpeiden muutoksista johtuva takautuva rahoituksen tarkistus voi olla ongelmallinen ja voi asettaa yksittäisen maakunnan vaikeaan rahoitukselliseen tilanteeseen. Lakiesityksessä sote-maakuntien rahoituksen riittävyyden riski on todellinen, sillä rahoitusmallissa palvelutarpeen kasvusta huomioidaan vain 80 %.

Nivalan kaupunki korostaa, että sote-maakuntien rahoituksen tulee perustua ensisijaisesti palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Asukaslukua painottava rahoitusmalli on korkean sairastavuuden maakunnassa hyvin ongelmallinen. Rahoituksessa on huomioitu hyte -kerroin, joka kannustaa maakuntia hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen työhön.

Lakiesityksessä on todettu, että tarvetekijöitä ja painokertoimia tarkistettaisiin vähintään neljän vuoden välein. Muutosvaiheessa, jossa kriteerien tietopohjaa luodaan, kriteerit tulisi tarkistaa 1-2 vuoden välein. Lisäksi ainakin tarvetekijöistä tuli säätää lakitasolla esitetyn asetuksella säätämisen sijaan.

Rahoituksessa ei huomioida pelastustoimen ylläpitoon liittyviä alueellisia paineita.

Siirtymäaika viivästyttää täysimääräiseen laskennalliseen rahoitukseen siirtymistä. Riittävyyden arviointi on tässä vaiheessa vaikeaa, koska tarvetekijöiden lopullisia vaikutuksia ja useita kustannustason toteutumiseen liittyviä asioita ei voida arvioida.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtiosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29 ja 30 §)?

ei pääosin

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

kyllä pääosin

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

30§ määrittää kunnan tasapainotilan vuosikatteen ja poistojen erotuksena. Tämä määrittely ei ota huomioon kunnan kykyä huolehtia jäljelle jäävistä lakisääteisistä velvoitteista. Koronatilanne heikentää kuntien vuosikatteita ja valtionosuuksien ja verotulojen ennakoitua vähenevän 2021-2022. Samaan aikaan erikoissairaanhoidon kulut kasvavat ennätysmäisesti. Tämä kehitys heikentää kuntien käyttötaloutta ja vuosikatteita tavanomaista enemmän vuosina 2021 - 2022. Vaikuttaa siltä, että esitys kiinnittää kuntien tasapainotilan sellaiseen käyttötalouden tilaan, joka ei ole aito pitkän tähtäimen tasapainotila. Sen rinnalla, että lakiesityksessä huolehditaan maakuntien kyvystä hoitaa sotepalvelut, on huolehdittava myös kuntien kyvystä hoitaa kuntiin jäävät lakisääteiset palvelut, joista merkittävimmät ovat perusopetus ja varhaiskasvatus kuten lakiesityksen perusteluissa todetaan. Tasapainotilaan liittyvät sotekiinteistöjen velat, jotka olisi kompensoitava valtion toimesta täysimääräisesti suoraan kunnille. Rahoituserien siirtäminen maakunnilta perittäviin vuokriin johtanee tilanteeseen, jossa velkaisimmat eli uusimmat tilat ovat kalleimpia. Kunnat haluavat säilyttää palvelut alueellaan, joten vuokrilla tuskin pystytään kattamaan rahoituseriä.

Kuntakohtaiset muutokset tulisi rajoittaa siirtymäajan jälkeen enintään 50 euroon/asukas. Esitetty +-100 euroa/asukas on liian suuri.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

kyllä pääosin

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

On huomioitava ja mielellään säädettävä maakuntaan siirtyvän henkilöstön palkkaharmonisoinnin aikataulusta ja mahdollisesta rahoituksesta.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

ei pääosin

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

kyllä

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Sote-maakuntarakenteen muuttamisen edellytykset ja muutosprosessi ovat monin kohdin väljempää kuin muutettaessa kuntajakoa. Merkittävin ero kuntarakennelain kirjauksiin on ns. pakkoliitokset, jotka olisivat huomattavasti helpommin toteutettavissa kuin kuntaliitokset.

Sote-maakuntarakennelain mukaan muutos sote-maakuntajakoon aiheuttaa vastaavat muutokset maakuntajakoon. Nivalan kaupungin näkemyksen mukaan maakuntajakoa ei voi tehdä pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden näkökulmasta, vaan siinä tulee huomioida myös maakuntakuntayhtymien vastuulla olevat aluesuunnittelu ja aluekehittäminen.

Nivalan kaupungin näkemyksen mukaan maakuntajakoa ei voi tehdä pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden näkökulmasta, vaan siinä tulee huomioida myös maakuntakuntayhtymien vastuulla olevat aluesuunnittelu ja aluekehittäminen.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä pääosin

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämistä vastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

ei pääosin

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Vaikutusten arviointi on erittäin haastavaa. Lisäksi COVID-19 pandemia tuo paljon muutoksia ns. normaalitilanteeseen. Vaikutusten arviointia on tehtävä jatkuvasti ja arvioitava muutosprosessia sekä toimintaa ja rahoitusta ohjaavia kriteerejä 1-2 vuoden välein.

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Osa ko. muutoskustannuksista on kertaluonteisia ja osa pitempivaikutteisia -> kompensatioiden selkeä määrittely.

Muutoskustannusten tunnistus on hyvä, mutta kompensatioiden määrittely maakunnille tulee olla selkeä. Arviosta puuttuu palvelujen harmonisointiin liittyvät kustannukset. Laajassa maakunnassa palvelustrategiaan hyväksyttävät palvelujen myöntämiskriteerit tulevat vaikuttamaan merkittävästi muutoskustannuksiin.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Kuten edellä.

a) vuosina 2021-2022?

Osa ko. sopimuksista ovat ajallisesti vielä voimassa, jos mitätöityvät on omaksi tuotannoksi ottaminen pikaisesti ongelmallista, lähes mahdotonta. Pitkällä aikavälillä rakennetun monituottajuus-mallin taloudelliset ja rakenteelliset hyödyt menetettäisiin.

b) vuosina 2023-2024?

Osa ko. sopimuksista ovat ajallisesti vielä voimassa, jos mitätöityvät on omaksi tuotannoksi ottaminen pikaisesti ongelmallista, lähes mahdotonta. Pitkällä aikavälillä rakennetun monituottajuus-mallin taloudelliset ja rakenteelliset hyödyt menetettäisiin ja henkilöstön saatavuuden ongelmat korostuisivat.

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

Mahdolliset monimutkaiset irtisanomisneuvottelu-menettelyt, henkilöstön siirtymis- tai irtisanomismenettelyt. Korvausvaatimuksien neuvottelut ja mahdolliset maksut.

b) vuosina 2023-2024?

Mahdolliset monimutkaiset irtisanomisneuvottelu-menettelyt, henkilöstön siirtymis- tai irtisanomismenettelyt. Korvausvaatimuksien neuvottelut ja mahdolliset maksut.

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämistä vastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

kyllä

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

Maakunnassa on kokonaisulkoistuksia, joiden sopimukset ovat pitkiä ja juridisesti erilaisia. Taloudellisia vaikutuksia maakunnan tasolla ei pysty kommentoimaan.

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Kyllä esim. kiinteistöjä, jotka rakennettu yksityisten palveluntuottajien toimesta, erityisesti tehostetun palveluasumisen kiinteistöjä.

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

Kaikki edellä mainittu on sujuttava hallitusti ja suunnitellusti, ennakoarviointeihin perustuen.

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Pohjois-Pohjanmaan sote-alue

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Tuotannon järjestämiseen väestön palvelutarpeeseen perustuen saatava selkeyttä erityisesti laajoissa ja heterogeenisissä maakunnissa. Huomiota tulee kiinnittää koko alueen väestön palvelutarpeisiin vastaamiseen oikeudenmukaisesti ja erityisesti perustason palveluiden saavutettavuuteen. Palvelurakennetta tulee lain hengen mukaisesti kehittää ja puuttua mahdollisiin suuriin peittävyksiin ja huomioitava tarkoituksenmukaisuus.

Monituottajuuden ohjaus tulee olla järjestäjällä, mutta monipuolinen monituottajuus on säilytettävä mahdollisuutena. Omalla alueella mm. palvelusetelillä järjestetyillä palveluilla on pitkät ja monialaiset perinteet ja myös hyväksi todennettu kustannusvaikuttavuus. Palveluiden käyttäjien valinnanvapautta on laajennettu ja myös oman varallisuuden käyttöä palveluiden hankintaan on pystytty hyödyntämään palvelusetelin käytöllä mm. asumispalveluissa (ikäihmiset, kehitysvammaiset ja vaikeavammaiset), kotipalvelussa ja perhepalveluissa.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Hankonen Liisa
Nivalan kaupunki